

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΤΙΜΩΡΙΑ - ΠΑΙΔΙΑ

Είμαστε μαθητές από την Γ΄ τάξη του ***** και, στο σχολείο μας, συνεργαζόμαστε συνεχώς με το *Συνήγορο του Παιδιού*. Όταν ο κ. Μόσχος μας επισκέπτεται, ενημερωνόμαστε και συζητάμε για τα προβλήματα και τα δικαιώματά μας. Επίσης με βιωματικές δράσεις ψάχνουμε θετικούς τρόπους για να αντιμετωπίζουμε την ζωή μας..

Εφέτος μαζί με τα άλλα παιδιά του τμήματός μας αρχικά συμμετείχαμε στην **έρευνα για το Διαδίκτυο και τα Ίντερνετ-καφέ** και στην συνέχεια για την **Σωματική Τιμωρία**.

Το 2006 συμμαθητές και συμμαθήτριές μας της τότε Γ΄ τάξης είχαν σχεδιάσει και πραγματοποιήσει μια πρώτη έρευνα για την Σωματική Τιμωρία. Μετά είχαν ερμηνεύσει τα αποτελέσματα, που έκρυβαν μερικές όχι και τόσο ευχάριστες εκπλήξεις (Φεβρουάριος 2006, απάντησαν 55 παιδιά. Τα μισά αποδοκίμαζαν την Σωματική Τιμωρία, όμως τα άλλα μισά την αποδέχονταν ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ!).

Τον Μάρτιο του 2009, τα παιδιά από το τμήμα μας και από την Θεατρική ομάδα του σχολείου μας, απαντήσαμε σε ερωτηματολόγιο για την Σωματική Τιμωρία. Στη συνέχεια, εμείς οι 4 επεξεργαστήκαμε τις απαντήσεις των συμμαθητών μας και σήμερα θα σας παρουσιάσουμε όσα παρατηρήσαμε.

Αρχικά θα σας δώσουμε μερικά βασικά στοιχεία για την έρευνά μας, η οποία σχεδιάστηκε σε συνέχεια της πρώτης έρευνας:

- Στις αρχές Μαρτίου 2009, και αφού στην τάξη μας είχαμε συζητήσει με την καθηγήτριά μας, κυρία ***** , για τη Σωματική Τιμωρία, 19 παιδιά, 14-15 ετών και 11 παιδιά της Θεατρικής Ομάδας, κυρίως 13 ετών, απαντήσαμε στο ερωτηματολόγιο. Συνολικά απάντησαν **30 παιδιά, 13 αγόρια και 17 κορίτσια ηλικίας 13-15 ετών**.
- Μετά, εμείς οι 4 (*****), επεξεργαστήκαμε τα αποτελέσματα και προσπαθήσαμε να τα ερμηνεύσουμε. Συναντηθήκαμε αρκετές φορές, συζητήσαμε πολύ και βγάλαμε μερικά ενδιαφέροντα συμπεράσματα.

Παράλληλα, η **Θεατρική Ομάδα** του σχολείου μας **δραματοποίησε** -με αυτοσχεδιασμούς και παιχνίδια ρόλων- **το θέμα της Σωματικής Τιμωρίας μέσα στην Οικογένεια και στο Σχολείο**, δίνοντας με εικόνες όσα τα παιδιά νιώθουν.

- Στην ερώτηση, αν τα παιδιά πιστεύουν ότι **η Σωματική Τιμωρία (Σ.Τ.), αποτελεί ΜΕΣΟ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗΣ**, θεωρούμε πολύ καλό ότι **κανένα παιδί ΔΕΝ απάντησε «Ναι»**.

- Η συντριπτική πλειοψηφία (9Α και 15Κ) ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την Σωματική Τιμωρία ως μέσο διαπαιδαγώγησης.
- Ωστόσο μας ανησύχησε που ΑΡΚΕΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (κυρίως αγόρια) την ΑΠΟΔΕΧΟΝΤΑΙ, έστω ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ.
- Παρατηρήσαμε ότι τα **κορίτσια είναι πιο ξεκάθαρα στην απόρριψή της** από ότι τα αγόρια.
- Ίσως τα αγόρια είναι πιο εξοικειωμένα με το ξύλο, επειδή τα ίδια το χρησιμοποιούν συχνότερα προς τα αδέρφια τους και τους συνομηλίκους τους για να επιβληθούν ή ως μέσο επίλυσης των προβλημάτων τους.
- **25 ΑΠΟ ΤΑ 30 ΠΑΙΔΙΑ, 14Κ και 11Α παραδέχονται ότι ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΣΤΕΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΤΙΜΩΡΙΑ.** Είναι, δυστυχώς, ελάχιστα τα παιδιά που στην ζωή τους δεν έχουν φάει ξύλο ποτέ.
- Ενθαρρυντικό πάντως είναι ότι αυτό (Σ.Τ.) συμβαίνει μόνο σποραδικά.
- Φαίνεται, επίσης ότι στα κορίτσια η Σωματική Τιμωρία μειώνεται συνήθως στα 13 χρόνια τους, ενώ στα αγόρια συνεχίζεται και στην εφηβεία. Ίσως, γιατί είναι πιο απείθαρχα στους κανόνες που θέτουν η οικογένεια και το σχολείο.
- Οι ΤΡΟΠΟΙ Σ.Τ. ΔΕΝ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ πολύ από τα αγόρια στα κορίτσια, αλλά υπάρχει ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ:
 - Συχνότερα είναι τα ΧΑΣΤΟΥΚΙΑ, τα τραβήγματα μαλλιών και των αυτιών, τα χτυπήματα στο σώμα, στο χέρι και τον πσιινό, συχνά και με τη χρήση κάποιου αντικειμένου (όπως παντόφλα).
 - Όμως θεωρούμε ότι ορισμένα χτυπήματα, όπως οι κλωτσιές και τα χτυπήματα στο κεφάλι, εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για τα παιδιά.
 - Και εκτός από τα ΠΙΘΑΝΑ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΤΡΑΥΜΑΤΑ, με την Σ.Τ. μπορεί να προκληθούν ΜΟΝΙΜΑ ΨΥΧΙΚΑ ΤΡΑΥΜΑΤΑ.
- Οι συχνότερες ΑΙΤΙΕΣ Σ.Τ. είναι:
 - οι ΑΤΑΞΙΕΣ
 - οι ΖΗΜΙΕΣ στο σπίτι
 - η ΑΝΥΠΑΚΟΗ
 - η ενόχληση των αδελφών και,

- η ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ προς τους γονείς.
- Μας σοκάρισε που μια συμμαθήτριά μας είπε ότι έφαγε ξύλο, επειδή είναι χοντρή. Κατά την γνώμη μας απαράδεκτο, γιατί οι γονείς της έπρεπε να την στηρίξουν, όχι να την κτυπήσουν.
- Υπάρχουν επίσης, περιπτώσεις κοριτσιών που έφαγαν ξύλο, γιατί άργησαν να γυρίσουν σπίτι ή αρνήθηκαν να κάνουν δουλειές, ενώ σε κανένα αγόρι δεν συνέβηκε αυτό. Πιστεύουμε ότι αυτό οφείλεται στα στερεότυπα των γονέων, ως προς το φύλο.

Στην ερώτηση αν η **Σωματική Τιμωρία βελτίωσε την συμπεριφορά των παιδιών, η συντριπτική πλειοψηφία τους απάντησε αρνητικά.**

Είπαν ότι δεν κατάλαβαν το λάθος τους, επανέλαβαν τις ίδιες πράξεις κι ακόμα, ως αντίδραση, παρουσίασαν ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ.

Τα υπόλοιπα παιδιά (8) απάντησαν ότι καλυτέρευσε η συμπεριφορά τους μετά την Σ.Τ. Επειδή τα περισσότερα είναι κορίτσια, υποθέσαμε ότι τείνουν να συμμορφώνονται ευκολότερα.

Σχεδόν όλα τα παιδιά λένε ότι **ξέρουν ότι με νόμο απαγορεύεται η Σωματική τιμωρία στο σχολείο**, πράγμα πολύ θετικό.

Ωστόσο, το 33% των παιδιών ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ με νόμο η Σωματική Τιμωρία ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ. Επομένως, **υπάρχουν σήμερα παιδιά που θεωρούν την Σωματική Τιμωρία μέσα στην οικογένεια αυτονόητη, έως και αναγκαία.**

Οι κύριες προτάσεις των συμμαθητών μας, για να περιοριστεί η χρήση της Σ.Τ. στα παιδιά και τους εφήβους, είναι οι εξής:

- Κυρίως, η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ανάμεσα στους γονείς ή τους δασκάλους με τα παιδιά τους.
- Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ γονέων και παιδιών για τα δικαιώματά τους.
- Η ύπαρξη ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, ώστε αυτοί να λειτουργούν ως ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ, αλλά και ως ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ, κυρίως, ανάμεσα στα παιδιά και στους γονείς.

- Τα αγόρια προτείνουν περισσότερο μέσα αντιμετώπισης, ακόμα και ΚΥΡΩΣΕΙΣ προς τους γονείς, όπως:
 - καταγγελία στην Αστυνομία
 - πρόστιμα
 - περιοριστικά μέτρα
 - έως και άσκηση βίας από το παιδί στον γονιό...
- Αντίθετα τα κορίτσια προτείνουν περισσότερο μέσα ΠΡΟΛΗΨΗΣ, όπως:
 - ΔΙΑΛΟΓΟ
 - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
 - να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο οι γονείς στα παιδιά τους
 - καθώς και ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ των ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ των παιδιών, π.χ. της διασκέδασης.

Τα μισά περίπου παιδιά ΔΕΝ ξέρουν ΣΕ ΠΟΙΟ ΦΟΡΕΑ μπορούν να απευθυνθούν, αν χρειάζονται βοήθεια.

- Από όσα δηλώνουν ότι γνωρίζουν, τα περισσότερα (12) αναφέρονται στην ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ, αρκετά -κυρίως κορίτσια- στο ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (9), και ορισμένα στο «Χαμόγελο του παιδιού».
- Ας σημειώσουμε ότι το Συνήγορο του Παιδιού ανέφεραν, ιδιαίτερα, τα παιδιά με τα οποία είχε συναντηθεί ο κος Μόσχος και οι συνεργάτες του, και είχαν συζητήσει πρόσφατα.
- Αυτό δείχνει ότι **η σωστή ενημέρωση βοηθάει**, τόσο στην **πρόληψη**, όσο και στην **σωστότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων**, που σχετίζονται με το φαινόμενο της Σωματικής Τιμωρίας.

Ούτε ένα από τα (30) παιδιά **ΔΕΝ** έχει επικοινωνήσει με κάποιο φορέα ή υπηρεσία, ίσως γιατί **ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ** πού μπορούν να απευθυνθούν.

Τι κάνουν τα παιδιά, λοιπόν, όταν έχουν υποστεί Σωματική Τιμωρία; Ενδεικτικά ένας συμμαθητής μας απαντάει: «**Μίλησα σε ένα φίλο μου, για να μη βασανίζομαι!**»...

Ποιους τρόπους προτείνουν τα παιδιά για να εξαλειφθεί η Σ.Τ.;

- Να μπουν ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, που θα βοηθούν στην επίλυση των προβλημάτων των παιδιών.
- Να ψηφιστούν ΝΟΜΟΙ κατά της Σ.Τ. με κυρώσεις και παραδειγματική τιμωρία για τους βίαιους ενήλικες.
- Να δημιουργηθούν ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, για όσα παιδιά χρειάζονται βοήθεια.
- Να γίνεται ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ από την ΠΟΛΙΤΕΙΑ (π.χ. από το σχολείο: με συνελεύσεις, φυλλάδια, επιστολές, τηλεφωνήματα ή από τους αρμόδιους φορείς), και από τα ΜΜΕ με εκπομπές και μηνύματα.
- Να γίνεται ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ, από το σχολείο, αλλά και τα ΜΜΕ για τα ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ τους.
- Να προβάλλονται από τα ΜΜΕ τα προβλήματα, που σχετίζονται με την παιδική κακοποίηση, αλλά και προτάσεις για εναλλακτικούς τρόπους διαπαιδαγώγησης των ανηλίκων (π.χ. περιορισμός σημαντικών για τα παιδιά προνομίων).
- ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΖΗΤΟΥΝ το ΔΙΑΛΟΓΟ με τους γονείς και τους καθηγητές τους, δηλαδή την καλύτερη μεταξύ τους επικοινωνία.

Κάποια παιδιά ΔΕΝ ΠΡΟΤΕΙΝΑΝ ΤΙΠΟΤΕ. Εμείς, πίσω από την σιωπή τους, διακρίναμε τον ΦΟΒΟ κι ακούσαμε την κραυγή για βοήθεια.

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΤΙΜΩΡΙΑ - ΓΟΝΕΙΣ

Το Μάρτιο του 2009, **18 γονείς** μαθητών -από το Γυμνάσιο *****- ηλικίας **35 ως 50 ετών**, 14 γυναίκες και 4 μόνο άντρες απάντησαν στο ερωτηματολόγιό μας για τις αντιλήψεις των ενηλίκων για τη Σωματική Τιμωρία (Σ.Τ.).

Μεγαλύτερη προθυμία έδειξαν οι **μητέρες**, ίσως επειδή αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στη φροντίδα των παιδιών τους και συνακόλουθα ευαισθητοποιούνται σε θέματα, που τα αφορούν.

- Στην ερώτηση αν η **Σ.Τ. βοηθά τη διάπλαση της συμπεριφοράς** των παιδιών και των εφήβων, η ΣΥΝΤΡΙΠΤΙΚΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΖΕΙ ΤΗΝ Σ.Τ. Πιστεύουν ότι **η βία φέρνει μόνο βία** και οδηγεί σε **ακραίες**

συμπεριφορές. Τα παιδιά ΔΕΝ κατανοούν τα λάθη τους, απλά φοβούνται, θυμώνουν και αντιδρούν.

- Ένας μόνο γονέας λέει ότι εφαρμόζει την Σ.Τ. σποραδικά, ενώ ένας άλλος τη δικαιολογεί, όταν ο έφηβος είναι π.χ., «εκτός ελέγχου».

Ποιοι **εναλλακτικοί τρόποι διαπαιδαγώγησης** προτείνονται από τους γονείς;

- Σχεδόν **όλοι οι γονείς** επιλέγουν το **ΔΙΑΛΟΓΟ, τη συζήτηση, την ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ** με τα παιδιά τους, ώστε μαζί να συμφωνήσουν σε κανόνες συμπεριφοράς.
- Επίσης, επιλέγουν **ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΙΜΩΡΙΑΣ**, εννοώντας την στέρηση κάποιων προνομίων, όπως:
 - η έξοδος
 - τα αγαπημένα παιχνίδια, ιδιαίτερα τα ηλεκτρονικά
 - η επικοινωνία με φίλους (τηλεφωνική, φυσικής παρουσίας, ή με άλλους τρόπους)
 - οι αγορές
 - η τηλεόραση
 - το χαρτζιλίκι, κ.α.
- Αρκετοί γονείς θεωρούν ότι πρέπει να γίνονται οι ίδιοι -με τις πράξεις τους- **ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ...** Πόσο εύκολο και υλοποιήσιμο είναι άραγε κάτι τέτοιο;
- Ζητούν, ακόμη, **ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ στήριξη & ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ** από εξειδικευμένους επιστήμονες, για να πετύχουν την ΠΡΟΛΗΨΗ της αρνητικής ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ. Ελπίζουμε να εννοούν τη συμπεριφορά όχι μόνο των παιδιών, αλλά και των ίδιων ενηλίκων στις διαπροσωπικές σχέσεις τους. Εξάλλου, η αρνητική, ακατάλληλη ή και παραβατική **συμπεριφορά των παιδιών, συνήθως, πηγάζει από το παράδειγμα της συμπεριφοράς των ενηλίκων.**
- Οι γονείς θέλουν να γνωρίσουν την ψυχοσύνθεση των παιδιών και τα Δικαιώματά τους με **ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ**, π.χ. με συζητήσεις στα σχολεία, διοργάνωση Ημερίδων, συμμετοχή σε Σχολές Γονέων, κ.α.

Παρατηρούμε ότι **οι γνώσεις και οι προθέσεις όσων γονέων απάντησαν είναι πολύ καλές.**

Μας εντυπωσίασε ότι **11 από τους 30 γονείς ΔΕΝ έχουν ποτέ αντιληφθεί**, ούτε στο δικό τους ούτε στο συγγενικό ή κοινωνικό περιβάλλον τους, παιδιά να υφίστανται Σωματική Τιμωρία!

- 7 είπαν ότι -σποραδικά μόνο- ΓΟΝΕΙΣ, αλλά και ΠΑΠΠΟΥΔΕΣ, ακόμα και ΔΑΣΚΑΛΟΙ επέβαλαν Σωματική Τιμωρία στα παιδιά.
- Συνήθως, με:
 - ΧΑΣΤΟΥΚΙΑ
 - ΤΡΑΒΗΓΜΑ ΜΑΛΛΙΩΝ
 - ΣΠΡΩΞΙΜΟ
 - ΤΡΑΝΤΑΓΜΑ
 - ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ στο ΣΩΜΑ
 - Παντόφλα, κ.α.
- ΜΙΑ ΜΗΤΕΡΑ μόνο παραδέχθηκε ότι -σποραδικά- δέρνει το παιδί της, αναγνωρίζοντας όμως ότι αυτό δεν φέρνει κανένα αποτέλεσμα.

Τι έκαναν αυτοί οι ενήλικες, για να βοηθήσουν τα δαρμένα παιδιά;

- Κάποιοι είπαν ότι προσπάθησαν να ηρεμήσουν τα πνεύματα με συζήτηση με τους ενήλικες εμπλεκόμενους.

Παρατηρούμε ότι υπάρχει μια **αναντιστοιχία** ανάμεσα στην εικόνα που δίνουν οι γονείς και σε όσα λένε τα παιδιά τους, **αφού 25 από τα 30 παιδιά μας είπαν ότι έχουν υποστεί Σωματική Τιμωρία...**

Άρα **κάποιοι γονείς δεν παραδέχονται ότι χτυπάνε τα παιδιά τους.** Ίσως, γιατί, μέσα στην οικογένεια, αυτό είναι πια αποδεκτό. Ίσως, πάλι, να ντρέπονται, αφού σήμερα **κοινωνικά και θεωρητικά αναδεικνύεται μια τάση απόρριψης, έως και εξάλειψης της Σωματικής Τιμωρίας.**

Άλλα σχόλια και προτάσεις των γονέων για την αποφυγή της Σ.Τ.:

- Οι γονείς υποστηρίζουν ότι **αν ένα παιδί μεγαλώσει με Σωματική Τιμωρία, τότε θα κάνει το ίδιο στα δικά του παιδιά.**
- Περιμένουν, επίσης, πολλά πράγματα από το ΚΡΑΤΟΣ (π.χ., αύξηση των Σχολών Γονέων) και από το ΣΧΟΛΕΙΟ, με απώτερο στόχο την ΠΡΟΛΗΨΗ, δηλαδή:
 - Ενημέρωση, συμβουλευτική καθοδήγηση και υποστήριξη των γονέων για τον «χειρισμό» των παιδιών τους και ιδιαίτερα των νέων γονέων.
 - Επίσης, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανηλίκων για τα δικαιώματά τους από το Σχολείο, το οποίο θα λειτουργεί ως προστάτης και συμπαραστάτης τους, δίνοντας και την κατάλληλη ψυχολογική υποστήριξη.
- Οι γονείς πρέπει, επίσης, να μάθουν να ελέγχουν το θυμό τους.
- Να περνούν περισσότερο ποιοτικό χρόνο με τα παιδιά τους, δημιουργώντας κλίμα εμπιστοσύνης στη σχέση τους με αυτά.
- Σε κοινή συμφωνία με τα παιδιά τους, οι γονείς πρέπει να θέτουν κανόνες και όρια στα πλαίσια λειτουργίας της οικογένειας και της γενικότερης λειτουργικής κοινωνικής συνδιαλλαγής των ανηλίκων.
- Όλοι οι γονείς υποστηρίζουν το ΔΙΑΛΟΓΟ και τη ΣΥΖΗΤΗΣΗ, ως τα κατεξοχήν μέσα επίλυσης των διαφορών.

Παρατηρήσαμε, επίσης, ότι **οι γονείς εύχονται πολλά, αλλά μιλούν κυρίως σε τρίτο πρόσωπο, θεωρητικά, αποστασιοποιημένα και γενικά,** περιμένοντας **βοήθεια και καθοδήγηση** -άρα μεταβιβάζοντας το κύριο βάρος της ευθύνης τους- **από/σε εξωτερικούς παράγοντες** (όπως το σχολείο και το κράτος).

Όλοι οι γονείς -πλην ενός- γνωρίζουν ότι **ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΜΕ ΝΟΜΟ Η ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ** στο Σχολείο, αλλά και **ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ,** κηδεμόνες και πρόσωπα φροντίδας ανηλίκων.

Τι μπορεί να γίνει στο σπίτι, στο σχολείο, την γειτονιά, το ίδρυμα φιλοξενίας παιδιών, για να περιοριστεί η χρήση της Σωματικής τιμωρίας στους ανηλίκους;

- Οι γονείς ζητούν, κυρίως, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ και ΠΑΙΔΙΩΝ από το Σχολείο, το Κράτος και τα ΜΜΕ, σχετικά με τα Δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τους τρόπους διεκδίκησης και τις θετικές μεθόδους επίλυσης των συγκρούσεων.
- Θεωρούν απαραίτητο να μπαίνουν κανόνες και να εφαρμόζονται.
- Ζητούν την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε σχετικά θέματα, αλλά και την εξειδικευμένη υποστήριξη των προβληματικών οικογενειών.
- Η παραβίαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού, πρέπει να καταγγέλλεται και να τιμωρούνται οι υπεύθυνοι.
- Φυσικά, **ΟΛΟΙ οι γονείς** θεωρούν ότι η σωστότερη αντιμετώπιση είναι η **ΣΥΖΗΤΗΣΗ**, ο **ΔΙΑΛΟΓΟΣ**, και η **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**.

Για εμάς, η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ μαζί σα -με τους γονείς και δασκάλους μας- σημαίνει:

- **Να έχετε υπομονή με εμάς**, τις πράξεις και τα νεύρα μας και **να συνεργαζόμαστε**.
- **Να μας συμβουλευέτε**, αλλά και **να μας βοηθάτε να γίνουμε αυτόνομοι**.
- **Να μας ακούτε** και **να συμπεριλαμβάνετε τη γνώμη μας στις αποφάσεις σας**.
- **Να μας αφιερώνετε περισσότερο χρόνο** και **να μας εμπιστεύεστε**.

Σας ευχαριστούμε πολύ.

(*** Γυμνάσιο *****, 30.04.2009)